



PLENUL CONSILIULUI CONCURENȚEI

DECIZIE

Nr. DA-78
din 28.12.2015

mun. Chișinău

Plenul Consiliului Concurenței,

acționând în temeiul art. 41 al Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012, Hotărârii Parlamentului nr. 179 din 12.07.2013 și Hotărârii Parlamentului nr. 220 din 27.09.2013,

analizând raportul de investigație pe marginea cazului inițiat prin Dispoziția Plenului Consiliului Concurenței nr. 2 din 29.10.2012, informațiile acumulate în cadrul investigației, observațiile făcute de părți asupra raportului de investigație și după desfășurarea audierilor,

A CONSTATAT:

În rezultatul efectuării examinării preliminare, precum și urmare a audierii notei examinatorului nr. AA-12/161 din 16.10.2012, Plenul Consiliul Concurenței, la 29.10.2012 a emis Dispoziția de inițiere nr. 2 cu privire la semnele încălcării alin. (1) al art. 5 din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 de către „Asito” S.A., „Donaris Group” S.A., „Grawe Carat” S.A., „Moldasig” S.A., „Moldcargo” S.A., „Moldova-Astrovaz” S.A. și Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule.

I. Părțile implicate

1. *Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule* (în continuare BNAA) – asociația profesională BNAA (IDNO–1003600005045) este o asociație necomercială, constituită prin comunitate de interese, cu statut de persoană juridică, bazată pe principiul aderării asiguratorilor de răspundere civilă auto în calitate de membru, în vederea realizării în comun a scopurilor și obiectivelor determinate de Statutul BNAA, care îndeplinește și atribuțiile de Birou Național al Republicii Moldova în Consiliul Birourilor Sistemului Internațional de Asigurare „Carte Verde”. Asociația are drept scop reprezentarea intereselor colective ale membrilor săi, în domeniul asigurării obligatorii de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule atât pe teritoriul Republicii Moldova cât și în străinătate, promovarea cooperării, precum și compensarea prejudiciilor cauzate

persoanelor păgubite prin accidente produse de autovehicule, ai căror posesori nu au respectat obligația de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, de autovehicule neidentificate și/sau obținute pe cale ilicită (*Statutul asociației profesionale „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule”*).

2. Companiile de asigurări membre cu drepturi depline ale BNAA în anul 2012:

Conform Statutului din data de 16.01.2009, BNAA avea două tipuri de membri – membri cu drepturi depline și membri asociați. Pe parcursul anului 2012 membri cu drepturi depline ai BNAA erau următoarele companii de asigurări:

- a) S.A.R. „Moldcargo” S.A. (în continuare „Moldcargo” S.A.) – IDNO-1002600005819; înregistrată la Camera Înregistrării de Stat la 30.03.2012, genuri de activitate: activități de asigurări neefectuate de stat.
- b) „Moldasig” S.A. (în continuare „Moldasig” S.A.) – IDNO-1002600053315, înregistrată la Camera Înregistrării de Stat la 02.04.2012, genuri de activitate: activități de asigurare pe viață și alte activități de asigurări.
- c) C.I.A. „Asito” S.A. (în continuare „Asito” S.A.) – IDNO-1002600007123, înregistrată la Camera Înregistrării de Stat la 13.06.2001, genuri de activitate: activități de asigurări neefectuate de stat.
- d) C.A. „Moldova-Astrovaz” S.A. (în continuare „Moldova-Astrovaz” S.A.) – IDNO-1003600005344, înregistrată la Camera Înregistrării de Stat la 30.05.2012, genuri de activitate: activități de asigurări neefectuate de stat.
- e) C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. (în continuare „Donaris Group” S.A.) – IDNO-1002600020908, înregistrată la Camera Înregistrării de Stat la 23.07.2001, genuri de activitate: activități de asigurări neefectuate de stat.
- f) Î.M. „GRAWE Carat Asigurări” S.A. (în continuare „Grawe Carat” S.A.) – IDNO-1004601000125, înregistrată la Camera Înregistrării de Stat la 19.02.2002, genuri de activitate: activități de asigurări neefectuate de stat.

3. *Asociația Brokerilor de Asigurare – Reasigurare* (în continuare ABAR) – asociație neguvernamentală, apolitică, necomercială, având drept scop formarea și susținerea statutului profesionist al brokerilor de asigurare și reasigurare, reprezentarea și protecția intereselor membrilor săi, protecția intereselor consumatorilor serviciilor de asigurare etc.

II. Piața relevantă: piața produsului și piața geografică.

Conform art. 4 din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012, piața relevantă a produsului cuprinde toate produsele considerate de către consumatori ca interschimbabile sau substituibile datorită utilizării date acestora, caracteristicilor fizice, funcționale și a prețului. Conform art. 53 alin. (1) din Legea cu privire la asigurări nr. 407 din 21.12.2006, în cadrul activității sale de intermediere în asigurări și reasigurări, brokerul de asigurare și/sau de reasigurare reprezintă interesele asiguratului (reasiguratului). Drept consecință, serviciile prestate de brokerii de

asigurare-reasigurare nu sunt substituibile cu serviciile de intermediere a asigurărilor prestate de alți intermediari în asigurări. În cazul investigației date, *piața produsului*, ținând cont de produsul asupra căruia se răsfrâng efectele deciziei luate de companiile de asigurări, membre cu drepturi depline în anul 2012 - „Asito” S.A., „Donaris Group” S.A., „Grawe Carat” S.A., „Moldasig” S.A., „Moldcargo” S.A. și „Moldova-Astrovaz” S.A. prin intermediul procesului-verbal din 31.07.2012 al ședinței companiilor de asigurări membre cu drepturi depline ale BNAA (în continuare proces-verbal din 31.07.2012), va fi definită drept piața *serviciilor de intermediere* a asigurărilor obligatorii de răspundere civilă auto externă (Carte Verde) prin intermediul brokerilor de asigurare-reasigurare.

Dat fiind faptul, că serviciile de intermediere sunt prestate pe întreg teritoriu al Republicii Moldova, *piața geografică* va fi definită ca fiind întreg teritoriu al Republicii Moldova.

Astfel, piața relevantă va fi definită drept piața serviciilor de intermediere a asigurărilor obligatorii de răspundere civilă auto externă (Carte Verde) prin intermediul brokerilor de asigurare-reasigurare pe teritoriul Republicii Moldova.

III. Acte și fapte constatate

Urmare a examinării materialelor anexate precum și a informațiilor acumulate în cadrul investigației, a solicitărilor de informații, a interviuării conducerii BNAA și a conducătorilor unor membri cu drepturi depline ai BNAA s-au constatat următoarele:

1. Prin procesul-verbal din 31.07.2012 (f/d 16-21), companiile de asigurări membre cu drepturi depline ale BNAA au decis de a implementa în practică, începând cu 01.08.2012, contractul cadru de mandat pentru intermedierea încheierii contractelor de asigurare de răspundere civilă auto externă (Carte Verde). Potrivit procesului-verbal din 31.07.2012, începând cu 01.08.2012, prevederile contractelor generale de mandat și/sau intermediere în asigurări, încheiate anterior cu brokerii și/sau agenții de asigurare în partea ce ține de condițiile de intermediere a contractelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto externă (Carte Verde), s-au considerat nule.
2. Contractele cadru de mandat încheiate de către companiile de asigurări - membre cu dreptul de emiteră a certificatului de asigurare externă (Carte Verde) (în continuare - certificate „Carte Verde”) în 2012: „Asito” S.A., „Donaris Group” S.A., „Grawe Carat” S.A., „Moldasig” S.A., „Moldcargo” S.A., „Moldova-Astrovaz” S.A. cu brokerii de asigurare/reasigurare au fost identice. Astfel, companiile de asigurări – membre cu drepturi depline în anul 2012 au încheiat contracte cadru de mandat după cum urmează (f/d 134-170, 393, 396, 399, 402-403, 408):
 - „Asito” S.A. - 18 contracte cadru de mandat;
 - „Donaris Group” S.A. – 11 contracte cadru de mandat;
 - „Grawe Carat” S.A. – 23 contracte cadru de mandat;

- „Moldasig” S.A. – 14 contracte cadru de mandat;
 - „Moldcargo” S.A. – 51 contracte cadru de mandat;
 - „Moldova-Astrovaz” S.A. – 1 contract cadru de mandat.
3. Obiectul contractului cadru de mandat încheiat între companiile de asigurări și brokeri, instituit în practică prin intermediul procesului-verbal din 31.07.2012, au fost contractele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto externă în baza cărora brokerii au fost împuterniciți să elibereze în baza acestora certificate „Carte Verde” (f/d 16-21). În contextul contractului cadru de mandat, pct. 15 al contractului tip prevedea expres că „Mandantul se obliga să plătească Mandatarului o remunerație sub formă de comision în mărime de până la 15 % din prima brută subscrisă în baza primelor de asigurare în vigoare...”. Astfel, prin intermediul procesului-verbal din 31.07.2012 a fost stabilit comisionul de achitare către brokeri în mărime de „până la 15 %” (extras din contractul de mandat (f/d 16-21), în timp ce mărimea comisionului acordat brokerilor nu era prevăzută expres. Deși contractele cadru prevăd sintagma „de până la 15 %”, în urma solicitărilor de informații s-a constatat, că pe durata acțiunii contractelor cadru de mandat de tip nou: 01.08.2012 – 10-19.09.2012, cât și după rezilierea acestuia, companiile de asigurări: „Asito” S.A., „Donaris Group” S.A., „Grawe Carat” S.A., „Moldasig” S.A., „Moldcargo” S.A., „Moldova-Astrovaz” S.A. - au aplicat comisionul în valoare de 15 %.
4. *Metodologia de calcul al primei de asigurare de bază și al coeficienților de rectificare pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule* adoptată prin Hotărârea Guvernului nr. 318 din 17.03.2008 prevede că cota factorului de încărcare la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto externă (Carte Verde) include:
- Cheltuielile asigurătorului – până la 20 %
 - Marja de profit – până la 7 %
 - Cheltuieli de reasigurare – până la 18 %
 - Contribuțiile în fondurile speciale.
- Pct. 9 din *Metodologia de calcul al primei de asigurare de bază și al coeficienților de rectificare pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule* adoptată prin Hotărârea Guvernului nr. 318 din 17.03.2008 prevede, că cheltuielile asigurătorului includ cheltuielile de achiziție (comisioanele, alte cheltuieli pentru agenți de asigurare și brokerii de asigurare și/sau reasigurare), salariile pentru angajați, impozitele și alte cheltuieli de gestiune ale asigurătorului.
5. În cadrul procesului de investigație au fost desfășurate interviuri cu conducătorii companiilor de asigurare, membri cu drepturi depline ai BNAA în anul 2012 precum și cu conducerea BNAA. Conform declarațiilor depuse în cadrul interviurilor, forma și conținutul contractului cadru de mandat au fost stabilite de comun acord între companiile de asigurări, în urma numeroaselor întâlniri și discuții între

reprezentanții companiilor de asigurări (f/d 837-842). Potrivit acestuia, contractul cadru de mandat a fost tipărit centralizat și fiecare companie de asigurări a achitat costul contractului cadru de mandat tipografiei.

6. Prin intermediul Hotărârii nr. 14/14 din 29.03.2012, Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF) a prescris persoanelor cu funcție de răspundere ale asiguratorilor, care dețin licență „revizuirea contractelor de colaborare cu intermediarii în asigurări și/sau reasigurări și a contractelor de muncă cu personalul propriu cu atribuții de vânzări în vederea stabilirii comisioanelor și altor plăți acestora, rezultate din activitatea de intermediere sau din relațiile de muncă finalizate cu încheierea contractelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, în limita cheltuielilor asiguratorului conform structurii tarifului de asigurare aprobat”. Implementarea Hotărârii nr. 14/14 din 29.03.2012 a CNPF prevedea acțiuni individuale ale companiilor de asigurări, dar nu decizii comune ale acestora. Totodată, hotărârea CNPF nu a instituit limita de 15 % a comisionului spre achitare brokerilor.
7. Regulamentul General al Consiliului Birourilor din 30.05.2002 a fost invocat de majoritatea reprezentanților companiilor de asigurări în cadrul interviurilor drept una din cauzele esențiale pentru care s-a dorit stabilirea unui tip de contract de mandat identic a companiilor de asigurări cu brokerii. Art. 6 alin. (1) din Regulamentul General al Consiliului Birourilor prevede, că fiecare Birou garantează, că membrii săi vor rambursa orice sumă cerută de către Biroul țării în care s-a produs accidentul sau de către agentul pe care l-a numit în acest scop. Dacă un membru nu face plata cerută în termenul prevăzut, Biroul de care aparține acest membru va face el însuși rambursarea conform condițiilor descrise, după primirea unei chemări în garanție făcută de biroul țării în care s-a produs accidentul sau de agentul care a fost numit în acest scop. Astfel, reprezentanții companiilor de asigurări în cadrul interviurilor (f/d 837-842) au susținut prezența unor relații defectuoase cu brokerii, numeroase dosare în instanța de judecată și datorii din partea acestora. Raportând această situație la faptul că BNAA apare drept garant al membrilor săi, potrivit declarațiilor depuse, s-a încercat crearea unui sistem de funcționare, prin care să se minimalizeze riscurile companiilor de asigurări și în consecință a BNAA.
8. Companiile de asigurări au invocat comiterea fraudelor și „disciplina financiară foarte proastă” a brokerilor (f/d 837-842). De menționat, că potrivit art.1 din Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare nr. 192 din 12.11.1998, CNPF este autoritate publică care autorizează și reglementează activitatea participanților pe piața financiară nebancaară, precum și supraveghează respectarea legislației de către ei. Astfel, în contextul Hotărârii CNPF cu privire la prescrierea lichidării încălcărilor legislației în domeniul asigurărilor nr. 14/14 din 29.03.2012 se menționează, că “urmare a examinării selective a contractelor de asigurare încheiate pe parcursul

anului 2011, inclusiv în cadrul concursurilor pentru contractarea serviciilor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, organizate de către diverse întreprinderi și instituții s-a constatat, că asigurătorii au propus și au acordat reduceri de până la 55 % din prima de asigurare stabilită, precum și au acceptat achitarea în rate a primei de asigurare, încălcând astfel prevederile art. 11 alin. (3) și art. 13 alin. (1) din Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule”.

9. În perioada 10-19.09.2012, 4 companii de asigurare au transmis scrisori de reziliere unilaterală a acordurilor încheiate cu companiile de brokeri. În acest sens, „*Moldcargo*” S.A., „*Grawe Carat*” S.A. și „*Moldasig*” S.A. au informat despre rezilierea contractelor cadru de mandat în aceeași zi – 10.09.2012 (f/d 27-91, 92-133, 134-170) iar „*Donaris Group*” S.A. la 19.09.2012 (f/d 180-199).
10. În cazul „*Asito*” S.A. și „*Moldova – Astrovaz*” S.A. s-a constatat că au fost încheiate contracte cadru de mandat de aceste companii de asigurări și după rezilierea contractelor din luna octombrie 2012 de către companiile „*Donaris Group*” S.A., „*Grawe Carat*” S.A., „*Moldcargo*” S.A., „*Moldasig*” S.A. Perioada de acțiune a contractelor încheiate de „*Asito*” SA a fost de la 01.08.2012 până la 26.06.2014, fiecare contract fiind încheiat pe un termen individual (f/d 393). Referitor la acțiunile „*Moldova-Astrovaz*” S.A. se constată că a fost încheiat un singur contract cadru de mandat cu durata de acțiune de la 02.01.2013 până la 02.01.2015 (f/d 399).
11. Prin intermediul scrisorii nr. 06 din 19.09.2012, Asociația Brokerilor de Asigurare - Reasigurare (ABAR) a afirmat faptul, că „rezilierea unilaterală (a contractelor-tip) demonstrează nemijlocit încălcarea normelor de concurență și limitarea flagrantă a dreptului de intermediere...” (f/d 12-15).
12. De menționat că, contractele de mandat încheiate cu brokerii până la începutul lunii august 2012 au fost reziliate de către companiile de asigurări. În acest sens în procesul-verbal din 31.07.2012 se menționează că “prevederile contractelor generale ... încheiate anterior cu brokerii ... se consideră nule” (f/d 16-26). Ulterior rezilierilor simultane din perioada 10-19.09.2012 și informațiilor din cadrul interviurilor (f/d 837-842) s-a stabilit, că companiile de asigurări au revenit la contractele anterioare dinaintea celor semnate la începutul lunii august 2012, fie au încheiat contracte noi.
13. În cadrul investigației, de la principalii brokeri de asigurare-reasigurare din Republica Moldova (16 din totalul de 71), care în comun dețineau în anul 2012 aproximativ 55% din cifra totală de afaceri realizată de brokeri, au fost solicitate informații cu privire la companiile de asigurări care aveau dreptul de a emite certificate „*Carte Verde*” în anul 2012, cu care aceștia colaborează în vederea

comercializării certificatelor „Carte Verde” și cu privire la mărimea comisioanelor achitate de aceștia din urmă pentru serviciile prestate de brokeri.

14. Prin scrisoarea nr. AA-7/101-591 din 01.08.2013 (f/d 351) către brokerii de asigurare-reasigurare, Consiliul Concurenței a solicitat informații referitoare la companiile cu care colaborează acestea, tipurile de contracte care au stat la baza colaborării, comisioanele achitate de companiile de asigurări și ce alte sume de bani au fost achitate de companiile de asigurări cu excepția comisioanelor stabilite în contractele de mandat. Din informațiile prezentate, se constată faptul, că din 01.08.2012 companiile de asigurări „Asito” S.A., „Donaris Group” S.A., „Grawe Carat” S.A., „Moldasig” S.A. și „Moldcargo” S.A. au modificat comisioanele achitate în general de la 35 % la 15 %. Începând cu 01.08.2012, urmare a instituirii în practică a contractului cadru de mandat prin intermediul procesului-verbal din 31.07.2015, comisioanele spre achitare brokerilor devin identice, în valoarea de 15 %. Deși în contractul cadru de mandat se prevede că plata comisionului se va realiza în valoarea de „până la 15%”, în urma procesării informațiilor parvenite cât și a declarațiilor din cadrul interviurilor se atestă faptul, că s-a aplicat comisionul egal achitat de companiile de asigurări în valoare de 15 %, acțiune care a continuat și după rezilierea contractelor cadru de mandat (f/d 355-382, 757-787, 837-842).

15. La 22.10.2014, Consiliul Concurenței a solicitat companiilor de asigurări nominalizarea brokerilor de asigurare-reasigurare cu care acestea au încheiat contractul cadru de mandat consemnat prin procesul-verbal din 31.07.2012 în vederea comercializării certificatului „Carte Verde” și indicarea perioadelor de acțiune a contractului cadru de mandat (f/d 388). Astfel, perioada de acțiune a contractelor cadru de mandat pentru brokerii cu care au contractat companiile de asigurări, membre cu drepturi depline în anul 2012 este următoarea:

Tabelul nr. 1

Durata de acțiune a contractelor cadru de mandat încheiate între companiile de asigurări – membre cu drepturi depline în anul 2012 și brokerii de asigurare-reasigurare

Nr. d/o	Compania de asigurări	Data încheierii primului contract	Data notificării rezilierii contractelor	Data rezilierii ultimului contract
1.	„Asito” S.A.	01.08.2012	-	26.06.2014
2.	„Donaris Group” S.A.	01.08.2012	19.09.2012	01.10.2012
3.	„Grawe Carat” S.A.	01.08.2012	10.09.2012	24.09.2012
4.	„Moldasig” S.A.	01.08.2012	10.09.2012	12.10.2012
5.	„Moldcargo” S.A.	01.08.2012	10.09.2012	01.10.2012
6.	„Moldova Astrovaz” S.A.	02.01.2013	-	02.01.2015

Sursa: elaborat în baza informațiilor din scrisorile „Moldcargo” SA, „Grawe Carat” SA, „Moldasig” SA; „Asito” SA, „Donaris Group” SA, „Moldova-Astrovaz” SA din perioada 2012-2015.

Astfel, cu luarea în considerație a informațiilor expuse în tabelul nr. 1, se constată, că durata contractelor cadru de mandat a fost următoarea:

- a) „Donaris Group” S.A., „Moldcargo” S.A., „Moldasig” S.A. și „Grawe Carat” S.A. – aproximativ 2 luni;
- b) „Asito” S.A. - 1 an și 11 luni;
- c) „Moldova Astrovaz” S.A. - 2 ani.

16.Referitor la aplicarea comisionului de 15 % între brokerii de asigurare în fapt, constatăm că acesta a fost aplicat după cum urmează:

Tabelul nr. 2

Durata de acțiune a aplicării identice a comisionului în valoare de 15 % de către companiile de asigurări – membre cu drepturi depline în anul 2012

Nr. d/o	Compania de asigurări	Perioada aplicării comisionului de 15 %
1.	„Asito” S.A.	01.08.2012 - 31.07.2015
2.	„Donaris Group” S.A.	01.08.2012 - 09.09.2015
3.	„Grawe Carat” S.A.	01.08.2012 - 20.11.2014
4.	„Moldasig” S.A.	01.08.2012 - 28.02.2015
5.	„Moldcargo” S.A.	01.08.2012 - 05.04.2013 01.01.2015 - 25.08.2015
6.	„Moldova Astrovaz” S.A.	02.01.2013 - 31.08.2015

Sursa: elaborat în baza informațiilor din scrisorile „Moldcargo” S.A., „Grawe Carat” S.A., „Moldasig” S.A., „Asito” S.A., „Donaris Group” S.A., „Moldova-Astrovaz” S.A. din perioada 2012-2015

* În perioada 05.04.2013-31.12.2014 S.A. „Moldcargo” nu a comercializat certificate „Carte Verde”.

Cu considerarea informațiilor expuse în tabelul nr. 2, se constată, că comisioanele stabilite prin intermediul procesului-verbal din 31.07.2012, au fost aplicate după cum urmează:

- a) „Asito” S.A. – 3 ani;
- b) „Donaris Group” S.A. - 3 ani și 1 lună;
- c) „Grawe Carat” S.A. - 2 ani și 4 luni;
- d) „Moldova Astrovaz” S.A. – 2 ani;
- e) „Moldcargo” S.A. – 1 an și 5 luni;
- f) „Moldasig” S.A. – 2 ani și 7 luni.

17.Referitor la durata încălcării se constată, că *încălcarea comisă de companiile de asigurări - „Donaris Group” S.A., „Grawe Carat” S.A., „Moldcargo” S.A., „Moldasig” S.A., „Asito” S.A., „Moldova-Astrovaz” S.A. este continuă.* Astfel, acțiunile anticoncurențiale ale companiilor de asigurări au început la 31.07.2012 odată cu adoptarea comportamentului comun de către companiile de asigurări, membre cu drepturi depline în anul 2012, privind implementarea în practică începând cu 01.08.2012 a contractului cadru de mandat și au continuat și după

intrarea în vigoare la 14.09.2012 a Legii concurenței nr. 183, drept consecință urmând să fie aplicate prevederile Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012.

VI. Calificarea legală a acțiunilor constatate

Analizând acțiunile descrise anterior, Consiliul Concurenței reține următoarele:

- Atât Legea nr. 1103 cu privire la protecția concurenței din 30.06.2000, cât și Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 interzic acordurile anticoncurențiale încheiate între întreprinderi. Astfel, conform art. 5 alin. (1), (3) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012, sunt interzise, fără a fi necesară o decizie prealabilă în acest sens, orice acorduri între întreprinderi sau asociații de întreprinderi, orice decizii ale asociațiilor de întreprinderi și orice practici concertate (denumite în continuare acorduri) care au ca obiect sau efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței pe piața Republicii Moldova sau pe o parte a acesteia, inclusiv cele îndreptate spre stabilirea directă sau indirectă a prețurilor de cumpărare sau de vânzare sau a oricăror alte condiții de tranzacționare.
- Cu luarea în considerație a faptelor constatate și a probelor prezente la dosarul cauzei se susține, că companiile de asigurări - „Asito” S.A., „Donaris Group” S.A., „Grawe Carat” S.A., „Moldcargo” S.A., „Moldasig” S.A. și „Moldova-Astrovaz” S.A. au încheiat un acord anticoncurențial orizontal. Respectiva înțelegere s-a realizat prin intermediul procesului-verbal din 31.07.2012 prin care a fost fixat comisionul de retribuire a brokerilor pentru intermedierea certificatelor „Carte Verde”.
- Referitor la obiectul acordului - stabilirea comisioanelor de retribuire a brokerilor pentru intermedierea certificatelor „Carte Verde” s-a materializat prin decizia companiilor de asigurări membre cu drepturi depline ale BNAA în anul 2012: proces-verbal al Consiliului de Administrație din cadrul BNAA din data de 31.07.2012. Adițional, se evidențiază următoarele:
 - Companiile de asigurări, membre cu drepturi depline a BNAA în anul 2012 - „Asito” SA, „Donaris Group” SA, „Grawe Carat” SA, „Moldcargo” SA, „Moldasig” SA și „Moldova-Astrovaz” SA, urmare a deciziei comune din 31.07.2012, au încheiat același tip de contract cu brokerii, forma și conținutul căruia a fost stabilit de comun acord între companiile de asigurări. Pct. 15 al contractului tip prevedea expres că „Mandantul se obliga să plătească Mandatarului o remunerație sub formă de comision în mărime de până la 15 % din prima brută subscrisă în baza primelor de asigurare în vigoare...”.
 - Deși în drept contractele de mandat au fost reziliate în intervalul de timp 10-19.10.2012, companiile de asigurări au continuat aplicarea identică a comisionului achitat brokerilor de asigurare-reasigurare în valoare de 15 %.
- În funcție de gravitate și în conformitate cu prevederile art. 72 alin. (3) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012, cu considerarea faptului că Decizia

Consiliului de Administrație al BNAA din data de 31.07.2012 constituie un acord anticoncurențial orizontal, obiectul căruia este stabilirea comisioanelor de retribuire a brokerilor pentru intermedierea certificatelor „Carte Verde”, fapta se încadrează la **încălcări de gravitate medie**.

- Conform art. 4 din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 cifra totală de afaceri reprezintă pentru societățile de asigurări valoarea totală a primelor brute subscrise. Se constată că pentru anul 2014 companiile de asigurări - „Asito” S.A., „Donaris Group” S.A., „Grawe Carat” S.A., „Moldcargo” S.A., „Moldasig” S.A. și „Moldova-Astrovaz” S.A. au înregistrat prime brute subscrise, specificate în tabelul nr. 3 :

Tabelul nr. 3

Prime brute subscrise de companiile de asigurări - „Asito” S.A., „Donaris Group” S.A., „Grawe Carat” S.A., „Moldcargo” S.A., „Moldasig” S.A. și „Moldova-Astrovaz” S.A. în anul 2014, lei

Nr d/o	Primele brute subscrise pe companii	Prime brute subscrise
1.	„Asito” S.A.	186 291 844
2.	„Donaris Group” S.A.	129 187 365
3.	„Grawe Carat” S.A.	137 750 449
4.	„Moldasig” S.A.	282 019 215
5.	„Moldcargo” S.A.	92 202 604
6.	„Moldova Astrovaz” S.A.	9 618 460

Sursa: www.cnpf.md

- Cu considerarea celor expuse anterior, se constată că perioada aplicării comisionului de 15 % de fiecare întreprindere este următoarea:
 - a) „Asito” S.A. – de la 01.08.2012 până la 31.07.2014;
 - b) „Donaris Group” S.A. – de la 01.08.2012 până la 09.09.2015;
 - c) „Grawe Carat” S.A. - de la 01.08.2012 până la 20.11.2014;
 - d) „Moldasig” S.A. - de la 01.08.2012 până la 28.08.2014;
 - e) „Moldcargo” S.A. - de la 01.08.2012 până la 05.04.2013 și în perioada 01.01.2015 – 25.08.2015;
 - f) „Moldova Astrovaz” S.A. – de la 02.01.2013 până la 02.01.2015.

Astfel, în funcție de durată și în conformitate cu prevederile art. 72 alin. (5) lit. b) din Legea concurenței nr.183 din 11.07.2012, fapta se încadrează la încălcări de durată medie (de la un an la cinci ani) - factor **1,2** pentru întreprinderile „Donaris Group” S.A., „Grawe Carat” S.A., „Moldcargo” S.A., „Moldasig” S.A., „Asito” S.A., „Moldova-Astrovaz” S.A.

- Circumstanțe agravante și circumstanțe atenuante, prevăzute la art. 73 din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 nu au fost reținute.

- Cu considerarea faptului, că în vederea exceptării acordurilor anticoncurențiale, trebuie îndeplinite cumulativ condițiile prevăzute la art. 6 alin. (1) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012, se constată, că în lipsa dovedirii că acordurile în cauză îndeplinesc condițiile expuse la alin. (1), în special indispensabilitatea restricțiilor impuse brokerilor de asigurare-reasigurare, prevederile art. 6 din Legea nr. 183 din 11.07.2012 nu pot fi aplicate încălcării constatate (f/d 721-722).
- La 30.06.2015 prin scrisoarea nr. DA-06/145-1292, Consiliul Concurenței a remis părților implicate raportul asupra investigației inițiate prin Dispoziția Plenului Consiliului Concurenței nr. 2 din 29.10.2012 pentru prezentarea de obiecții și propuneri pe baza acestuia.
- **Observațiile pe marginea raportului de investigație** au fost remise de către „Moldasig” S.A. prin scrisoarea nr. 3749 din 05.08.2015 (f/d 696-700); de către „Moldova-Astrovaz” S.A. la 01.09.2015 prin scrisoarea nr. 585 din 06.08.2015 (f/d 743-750); de către „Grawe Carat” S.A. la 19.08.2015 prin scrisoarea nr. 1555 (f/d 705-728; 751-756); de către „Donaris Group” S.A. prin scrisoarea nr. 2136/15 (nr. de intrare 1909 din 12.08.2015) din 10.08.2015 (f/d 701-704) și de către „Moldcargo” S.A. prin scrisoarea nr. 1555 din 19.08.2015 (f/d 729-733), după cum urmează:

1. *Observațiile „Moldasig” S.A., „Moldcargo” S.A., „Donaris Group” S.A., „Grawe Carat” S.A., „Moldova-Astrovaz” S.A. referitor la conformarea companiilor de asigurări cu prevederile Hotărârii nr. 14/14 din 29.03.2012 al CNPF privind prescrierea lichidării încălcărilor legislației în domeniul asigurărilor privind înlăturarea unor abateri constatate de Autoritatea de Supraveghere.*

Poziția Consiliului Concurenței

Hotărârea nr. 14/14 din 29.03.2012 a CNPF prevede realizarea acțiunilor individuale ale companiilor de asigurări, și nu decizii comune ale acestora. Totodată, Hotărârea CNPF nr. 14/14 din 29.03.2012 nu a instituit limita de 15 % a comisionului spre achitare brokerilor.

2. *Observațiile „Moldasig” S.A., „Moldcargo” S.A., „Moldova-Astrovaz” S.A., „Grawe Carat” S.A., „Donaris Group” S.A. privind susținerea că valoarea comisioanelor instituite prin procesul-verbal din 31.07.2012 spre achitare brokerilor în perioada de investigație au fost stabilite în conformitate cu normele legale stabilite în Metodologia de calcul al primei de asigurare de bază și al coeficienților de rectificare pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule adoptată prin Hotărârea Guvernului nr. 318 din 17.03.2008 și normelor civile prevăzute de Codul Civil nr. 1107 din 06.06.2002.*

Poziția Consiliului Concurenței

Deși valoarea comisioanelor achitate brokerilor sunt stabilite în limitele permise de legislație, mărimea comisionului spre achitare brokerilor nu este expres reglementată, or Metodologia de calcul al primei de asigurare de bază și al coeficienților de rectificare pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru

pagube produse de autovehicule, adoptată prin Hotărârea Guvernului nr. 318 din 17.03.2008, prevede că cheltuielile asigurătorilor se vor stabili în mărime de până la 20 % din valoarea primei brute subscrise. Prin procesul-verbal din 31.07.2012 a fost instituit în practică contractul cadru de mandat, care prevedea expres că valoarea comisionului achitat brokerilor urmează să fie de „până la 15 %” din valoarea primei brute subscrise, fapt urmat de încheierea contractelor de mandat cadru dintre companiile de asigurări și brokerii de asigurare-reasigurare, achitarea comisionului identic către brokerii de asigurare în valoare de 15 % pe durata contractului de mandat cât și după rezilierea acestora - acțiuni care intră sub incidența art. 5 alin. (3) lit. a) al Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012 - stabilirea directă sau indirectă a prețurilor de cumpărare sau de vânzare sau a oricăror alte condiții de tranzacționare. Totodată, potrivit art. 1050 alin. (1) și 667 din Codul Civil nr. 1107 din 06.06.2002, conținutul contractelor trebuie să fie stabilit în strictă conformitate cu legislația în limitele normelor imperative de drept.

3. *Observațiile „Moldasig” S.A., „Grawe Carat” S.A. și „Moldova-Astrovaz” S.A. referitor la lipsa efectelor deciziei companiilor de asigurări, membre cu drepturi depline ale BNAA în anul 2012 asupra prețului, producției, varietății, calității sau inovării certificatelor de asigurare externă (Carte Verde) în urma instituirii contractului cadru de mandat.*

Poziția Consiliului Concurenței

Acțiunile companiilor de asigurări, membre cu drepturi depline în anul 2012 - „Asito” S.A., „Donaris Group” S.A.; „Grawe Carat” S.A.; „Moldasig” S.A., „Moldcargo” S.A., „Moldova-Astrovaz” S.A., întrunesc semnele încălcării art. 5 alin. (3) lit. a) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 iar decizia companiilor de asigurări, membre cu drepturi depline în anul 2012, are efecte asupra drepturilor brokerilor de asigurare-reasigurare și vizează prețul serviciilor de intermediere .

4. *Observația „Grawe Carat” S.A. și Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule privind susținerea că Legea concurenței, în vigoare din 14.09.2012, nu poate fi aplicată retroactiv faptelor care au avut loc anterior intrării acesteia în vigoare.*

Poziția Consiliului Concurenței

În urma examinării materialelor anexate precum și a informațiilor acumulate în cadrul investigației, urmare a solicitărilor de informații, a interviuării conducerii BNAA și a conducătorilor unor membri cu drepturi depline ai BNAA s-a stabilit, că *încălcarea comisă de companiile de asigurări - „Donaris Group” S.A., „Grawe Carat” S.A., „Moldcargo” S.A., „Moldasig” S.A., „Asito” S.A. și „Moldova-Astrovaz” S.A. - este continuă.* Astfel, acțiunile anticoncurențiale ale companiilor de asigurări au început la 31.07.2012 odată cu adoptarea deciziei companiilor de asigurări, membre cu drepturi depline ale BNAA în anul 2012, privind implementarea în practică începând cu 01.08.2012 a contractului cadru de mandat și au continuat și după intrarea în vigoare la 14.09.2012 a Legii concurenței, drept

consecință urmând să fie aplicate prevederile Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012.

La 01.10.2015, în temeiul art. 64 alin. (2) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012, la sediul Consiliului Concurenței au avut loc audieri din oficiu. În cadrul acestora s-au prezentat toate părțile implicate, cu excepția Asociației Brokerilor de Asigurare-Reasigurare. În cadrul ședinței de audieri din 01.10.2012, reprezentanții „Asito” S.A., „Donaris Group” S.A., „Grawe Carat” S.A., „Moldasig” S.A., „Moldcargo” S.A., „Moldova-Astrovaz” S.A. și Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule și-au menținut observațiile expuse pe marginea raportului de investigație.

Potrivit art. 36 alin. (5) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 sumele ce reprezintă amenzi sau alte sancțiuni aplicate de Consiliul Concurenței se fac venit la bugetul de stat, în condițiile legii și urmează a fi transferate pe codul IBAN de încasări: MD34TRGAAA14349101300000 de către „Moldasig” S.A., „Moldcargo” S.A., „Moldova Astrovaz” S.A. și MD24TRGAAA14349101500000 de către „Asito” S.A., „Grawe Carat” S.A., „Donaris Group” S.A.; beneficiar: Ministerul Finanțelor, codul fiscal: 1006601000037; prestator beneficiar: Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat; destinația plății /A 102/.

În conformitate cu art. 43 alin. (2) din Codul de executare nr. 443-XV din 24.12.2004, în cazul în care sumele se încasează în beneficiul statului, calitatea de creditor este exercitată de către Ministerul Finanțelor. Debitori sunt: „**Asito**” S.A. cont de decontare: (...); „**Donaris Group**” S.A. cont de decontare: (...); „**Grawe Carat**” S.A. cont de decontare: (...); „**Moldasig**” S.A. cont de decontare: (...); „**Moldcargo**” S.A. cont de decontare: (...); „**Moldova Astrovaz**” S.A. cont de decontare: (...).

Reieșind din constatările expuse mai sus, în temeiul art. 39 lit. f), art. 41 alin. (1) lit. h), art. 71 lit. a) și art. 72 din Legea concurenței nr.183 din 11.07.2014, Plenul Consiliului Concurenței

DECIDE:

1. A constata încălcarea prevederilor art. 5 alin. 3 lit. a) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 de către companiile de asigurări „Asito” S.A., „Donaris Group” S.A., „Grawe Carat” S.A., „Moldcargo” S.A., „Moldasig” S.A. și „Moldova-Astrovaz” S.A.
2. A aplica întreprinderii C.I.A. „Asito” S.A. (IDNO-1002600007123) cu adresa juridică MD-2005, mun. Chișinău, str. B. Bodoni, 57/1, o amendă în mărime de 2235502,12 (două milioane două sute treizeci și cinci mii cinci sute doi lei,12 bani), reprezentând 1 % din cifra de afaceri realizată în anul 2014, cu aplicarea factorului 1,2.
3. A aplica întreprinderii C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. (IDNO-1002600020908) cu adresa juridică MD-2004, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 108/1, o amendă în mărime de 1550248,38 (un milion cinci sute cincizeci mii două

sute patruzeci și opt lei, 38 bani), reprezentând 1 % din cifra de afaceri realizată în anul 2014, cu aplicarea factorului 1,2.

4. A aplica întreprinderii Î.M. „GRAWE Carat Asigurări” S.A. (IDNO-1004601000125) cu adresa juridică MD-2012, mun. Chișinău, str. Alexandru cel Bun 51, o amendă în mărime de 1653005,38 (un milion șase sute cincizeci și trei mii cinci lei, 38 bani), reprezentând 1 % din cifra de afaceri realizată în anul 2014, cu aplicarea factorului 1,2.
5. A aplica întreprinderii S.A.R. „Moldcargo” S.A. (IDNO-1002600005819) cu adresa juridică MD-2012, mun. Chișinău, str. V. Alecsandri 97, o amendă în mărime de 1106431,24 lei (un milion una sută șase mii patru sute treizeci și unu lei, 24 bani), reprezentând 1 % din cifra de afaceri realizată în anul 2014, cu aplicarea factorului 1,2.
6. A aplica întreprinderii „Moldasig” S.A. (IDNO-1002600053315) cu adresa juridică MD-2009, mun. Chișinău, str. M. Eminescu 2, o amendă în mărime de 3384230,58 lei (trei milioane trei sute optzeci și patru mii două sute treizeci lei, 58 bani), reprezentând 1% din cifra de afaceri realizată în anul 2014, cu aplicarea factorului 1,2.
7. A aplica întreprinderii C.A. „Moldova-Astrovaz” S.A. (IDNO-1003600005344) cu adresa juridică MD-2012, mun. Chișinău, str. A. Sciusev 42, o amendă în mărime de 115421,52 lei (una sută cincisprezece mii patru sute două zeci și unu lei, 52 bani), reprezentând 1 % din cifra de afaceri realizată în anul 2014, cu aplicarea factorului 1,2.
8. Sumele prevăzută la pct. 2-7 se vor achita la bugetul de stat (codul IBAN MD34TRGAAA14349101300000 pentru „Moldasig” S.A., „Moldcargo” S.A., „Moldova Astrovaz” S.A. și MD24TRGAAA14349101500000 pentru „Asito” S.A., „Grawe Carat” S.A., „Donaris Group” S.A) timp de 60 de zile lucrătoare de la data comunicării prezentei decizii, cu mențiune: „amendă aplicată de către Consiliul Concurenței în conformitate cu Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012”. O copie a actului care confirmă plata va fi transmisă Consiliului Concurenței.
9. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și va fi adusă la cunoștință părților.

**Președintele Plenului
Consiliului Concurenței**

Viorica CĂRARE